

NPM

Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Nitre

Správa z monitoringu národného preventívneho mechanizmu

Adresa zariadenia: Kalvárska 2, 949 01 Nitra

Dátum vykonania návštevy: 15. apríla 2025

Dátum vydania správy: 14. augusta 2025

01	Úvod	3
01.1.	Systematické návštevy a ich účel	3
01.2.	Priebeh návštevy	4
01.3.	Právna úprava	4
02	Zistenia	5
03	Prehľad odporúčaní	8

01 ÚVOD

01.1. SYSTEMATICKÉ NÁVŠTEVY A ICH ÚČEL

Od 1. mája 2023 plní verejný ochranca práv úlohy národného preventívneho mechanizmu (ďalej len „NPM“) podľa Opčného protokolu k Dohovoru proti mučeniu a inému krutému, neludskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu (ďalej len „OPCAT“).¹ Na základe tohto mandátu vykonáva monitorovací tím NPM systematické návštevy miest, kde sa nachádzajú alebo sa môžu nachádzať osoby obmedzené na slobode. **Monitoring vykonávaný ako súčasť NPM má preventívny charakter, jeho účelom je pôsobiť do budúcnosti a zvyšovať štandard podmienok, v ktorých sú držané osoby obmedzené na slobode.**

Systematické návštevy podľa OPCAT sa vykonávajú zásadne neohlásene. Podľa platnej právnej úpravy sa pôsobnosť verejného ochrancu práv pri výkone úloh NPM vzťahuje taktiež na celý policajného zaistenia a určené priestory.²

Systematická návšteva NPM sa začína úvodným rozhovorom s vedením zariadenia a pokračuje súkromnými rozhovormi s osobami obmedzenými na slobode, príslušníkmi Policajného zboru alebo inými osobami, ktoré si monitorovací tím vyberie. Počas monitoringu policajných cieľ sa členovia monitorovacieho tímu NPM zameriavajú najmä na zaobchádzanie s osobami obmedzenými na slobode, vrátane používania donucovacích prostriedkov, materiálne podmienky a spôsob realizácie práv a povinností osôb obmedzených na slobode. Monitoring policajných cieľ tiež zahŕňa prehliadku priestorov, pozorovanie, vyhotovovanie fotodokumentácie a nahliadanie do spisov.

Po skončení návštevy, doplnení potrebných podkladov a v prípade potreby na základe následnej komunikácie so zainteresovanými orgánmi verejnej moci a inými aktérmi, vydáva verejný ochranca práv závery, správy a odporúčania, vrátane osobitnej správy o priebehu a výsledkoch návštevy zariadenia.³

Finálnu verziu správy z vykonanej návštevy zašle kontrolovanému subjektu s lehotou na jeho vyjadrenie, pričom očakáva, že zariadenie sa k správe vyjadrí a uvedie, či navrhované opatrenia akceptuje a zrealizuje, resp. navrhne alternatívne opatrenia a možnosti ich realizácie.

V prípade potreby si môže vyžiadať vyjadrenie doplňujúceho charakteru. Ak bude odpoveď zariadenia považovať za nedostatočnú, obráti sa na nadriadený orgán alebo v prípade, ak nadriadený orgán neexistuje, priamo na vládu Slovenskej republiky. O svojich zisteniach môže informovať aj verejnosť, resp. v zariadení vykonať kontrolnú návštevu.

¹ § 3 ods. 2 zákona č. 564/2001 Z. z. o verejnom ochrancovi práv v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov.

² § 3 ods. 3 písm. c) zákona o verejnom ochrancovi práv.

³ § 22a ods. 1 zákona o verejnom ochrancovi práv.

Anonymizovanú správu z návštevy zariadenia (s výnimkou mien osôb poverených vedením zariadenia), ako aj stanovisko zariadenia k zisteniam verejný ochranca práv uverejní na webovej stránke Kancelárie verejného ochrancu práv.

01.2. PRIEBEH NÁVŠTEVY

Neohlásená návšteva Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Nitre (ďalej aj „KR PZ Nitra“ alebo „krajské riaditeľstvo“) sa uskutočnila dňa 15. apríla 2025. Návštevy zariadenia sa zúčastnili právnickí JUDr. Tímea Stránská, LL.M., JUDr. František Tóth, Ph.D., Mgr. Katarína Jurová a Mgr. Martina Vavreková.

Vzhľadom k neprítomnosti riaditeľa na krajskom riaditeľstve monitorovací tím NPM uskutočnil rozhovor so zástupcom riaditeľa operačného odboru KR PZ Nitra (ďalej len „zástupca riaditeľa“). Po rozhovore so zástupcom riaditeľa sa monitorovací tím zameriaval na kontrolu materiálnych podmienok a vyžiadaval si vybrané spisové dokumentácie osôb umiestnených v celách policajného zaistenia (ďalej aj ako „CPZ“ alebo „cela“). Monitorovací tím NPM si vyžiadaval aj evidenciu použitých donucovacích prostriedkov. V tejto súvislosti bol informovaný, že krajské riaditeľstvo si nevedie osobitnú evidenciu použitých donucovacích prostriedkov. Použitie donucovacích prostriedkov sa zaznamenáva v spise osoby obmedzenej na osobnej slobode. Monitorovací tím NPM bol ďalej informovaný o praxi privolania záchrannej zdravotnej služby, resp. lekára len v prípadoch zranenia osoby obmedzenej na slobode alebo ak o to sama požiada. Následne boli realizované rozhovory s dvoma zaistenými osobami, ktoré sa nachádzali v CPZ.

01.3. PRÁVNA ÚPRAVA

Základná právna úprava práv a povinností osôb umiestnených v celách policajného zaistenia a materiálno-technických štandardov je obsiahnutá v zákone o Policajnom zbore.⁴ Na podzákonnej úrovni je to nariadenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 92/2015 o celách policajného zaistenia v znení neskorších predpisov. Určené priestory upravuje rovnako zákon o policajnom zbore, avšak materiálne podmienky týchto priestorov nie sú na zákonnej úrovni upravené.⁵ Na zabezpečenie jednotného postupu príslušníkov Policajného zboru pri aplikácii ustanovenia zákona o policajnom zbore týkajúceho sa určených priestorov vydal prezident Policajného zboru príkaz zo dňa 9.3.2023.

Pri posudzovaní podmienok v policajných celách a zaobchádzania s osobami NPM zohľadňuje aj medzinárodné štandardy a odporúčania. Ide najmä o všeobecné štandardy a správy z návštev Slovenskej republiky Európskeho výboru na zabránenie mučenia a neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania (ďalej len „Výbor CPT“) a judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva.

⁴ zákon č. 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov.

⁵ Kancelária verejného ochrancu práv eviduje Nariadenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky z 9. júla 2025 o určenom priestore na útvare Policajného zboru, ktoré nadobúda účinnosť 1. januára 2026.

MATERIÁLNE PODMIENKY

Cela policajného zaistenia - KR PZ v Nitre

Zobrazenie ciel kamerovým systémom

KR PZ Nitra disponuje **piatimi celami policajného zaistenia**. Určenými priestormi KR PZ nedisponuje. Všetkých päť ciel policajného zaistenia je rozmerovo vyhovujúcich a poskytuje dostatočný prísun denného svetla. Vetranie je zabezpečené oknom za mrežou, v dôsledku čoho je ho možné otvoriť iba na požiadanie. V čase návštevy bola teplota vo všetkých celách primeraná.

Na celách je zavedené umelé osvetlenie, ktoré je zabezpečené v dvoch režimoch ako denné osvetlenie a nočné osvetlenie, ktoré je tlmené. Na vyžiadanie monitorovacieho tímu NPM ukázal prítomný príslušník stálej služby oba režimy osvetlenia. Tlmené nočné osvetlenie vo vnútri ciel pôsobilo adekvátne a nerušivo.

Vo všetkých piatich celách sa nachádza umývadlo, toaleta, posteľ, stôl, stolička a plastový pohár. Pre umiestnené osoby je k dispozícii aj jedna sprcha, ktorú môžu na požiadanie využiť. Priestory ciel sú monitorované kamerovým systémom. Kamerový systém sníma aj priestory toaliet, tie sú však **rastrované čiernym štvorcovým poličkom na mieste, kde by bolo možné osobu vidieť**. Monitorovací tím si však všimol, že **v prípade cely č. 2 bolo rastrovacie poličko mierne odklonené od toalety**, čo umožňuje čiastočne vidieť osobu v priestore toalety. Takýto stav je nevyhovujúci a nezaručuje rešpektovanie súkromia pri používaní toalety, na čo poukazoval už v roku 2018 Výbor CPT v správe adresovanej vláde Slovenskej republiky.⁶ V prípadoch, kedy osoba obmedzená na osobnej slobode používa toaletu alebo sprchu by mala byť kamera vždy vypnutá, zarastrovaná alebo by sa tento priestor nemal vôbec nachádzať v zornom poli kamerového systému.⁷

Na celách sa nenachádzajú nástenné hodiny a osobné hodinky sú zaisteným osobám odoberané. Informovanie zaistených osôb o čase prostredníctvom príslušníkov môže byť zbytočne zaťažujúce jednak pre zaistené osoby ako aj pre službukonajúcich policajtov.⁸ Inštalovanie nástenných hodín priamo v celách, prípadne v priestore za mrežami spôsobom, aby na nich osoby obmedzené na slobode mohli vidieť aktuálny čas, predstavuje praktické a nenáročné riešenie.

⁶ Európsky výbor na zabránenie mučenia a neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania (CPT). Správa pre vládu Slovenska o návšteve Slovenska uskutočnenej Európskym výborom na zabránenie mučenia a neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania v dňoch 19. marca až 28. marca 2018, ods. 26. Dostupné na: <https://rm.coe.int/168094fd72>

⁷ Informačný prehľad. Nástroj na monitorovanie zadržania. Videozáznam v cele policajného zaistenia. Riešenie rizikových faktorov na predchádzanie mučeniu a zlému zaobchádzaniu. Dostupné na: https://cdn.penalreform.org/wp-content/uploads/2013/11/Factsheet-2-cctvv6_final.pdf

⁸ Napríklad v Arménsku je zaužívanou praxou policajného zboru ponechávanie osobných hodín osobám umiestneným do ciel policajného zaistenia, vďaka čomu majú tieto osoby prehľad o čase. Okrem toho sa v celách policajného zaistenia osobám obmedzeným na slobode ponechávajú dioptrické okuliare, pretože sú v zmysle vnútroštátnej legislatívy chápané ako zdravotnícka pomôcka. Cely policajného zaistenia sú navyše povinne vybavené rádioprijímačmi. Pozri: Rozhodnutie vlády Arménskej republiky č. 574-N o schválení vnútorných predpisov zariadení na zadržiavanie osôb pôsobiacich v rámci systému polície Arménskej republiky (No. 574-N Decision of the Government of the Republic of Armenia on approving the internal regulations of the Holding Facilities for Detainees operating within the system of the Police of the Republic of Armenia).

VEYCHÁDZKY

Priestor na vychádzky v exteriéri na KR PZ v Košiciach

Monitorovací tím NPM zaznamenal, že **krajské riaditeľstvo nedisponuje osobitným vychádzkovým dvorcom**, ktorý by umožňoval osobe obmedzenej na osobnej slobode ísť von na vychádzku. Monitorovací tím NPM bol však príslušníkom stálej služby ako aj zástupcom riaditeľa informovaný, že vychádzky sa realizujú pravidelne v areáli krajského riaditeľstva, resp. pred vchodom do budovy krajského riaditeľstva.

Vychádzky sú uskutočňované iba v prípade, že o to osoba požiada. Zástupca riaditeľa informoval monitorovací tím NPM, že osoby o možnosti požiadať o vychádzku vedia, pretože táto informácia je súčasťou poučenia pri príchode na krajské riaditeľstvo. **Vychádzky sa ale neuskutočňujú v prípade nepriaznivého počasia** alebo iných závažných dôvodov. Podľa odporúčaní Výboru CPT by sa všetkým osobám držaným v policajnom zaistení 24 alebo viac hodín mala aspoň na jednu hodinu umožniť vychádzka v otvorenom priestore primeranej veľkosti a s potrebným vybavením, čo zahŕňa aj prístrešky pre prípad nepriaznivého počasia a možnosťou relaxácie.⁹ Zároveň, Výbor CPT uvádza, že na túto požiadavku by sa malo prihliadať najmä pri plánovaní výstavby alebo rekonštrukcie policajného zariadenia.¹⁰

V prípade, že technické možnosti zariadenia neumožňujú vyčleniť na vychádzky adekvátny otvorený priestor s potrebným vybavením, je potrebné zabezpečiť vychádzky v exteriéri inak, napr. formou vybudovania provizórneho prístrešku. Obdobným spôsobom situáciu vyriešili aj na Krajskom riaditeľstve Policajného zboru v Košiciach (viď obrázok).

ODOBERANIE POUČENÍ A DOKUMENTOV

Monitorovací tím NPM bol informovaný zástupcom riaditeľa, že osoby sú poučené o svojich právach ústne už počas zadržania a následne pri predvedení na krajské riaditeľstvo podpisujú poučenie. Monitorovací tím NPM však zistil, že **poučenie**, ktoré zaistené osoby podpisujú, **im neostáva**. Dostanú ho naspäť až pri prepustení. Poučenie s názvom „Režimové opatrenia v celách zriadených na Krajskom riaditeľstve Policajného zboru v Nitre“, ktoré obsahuje informácie o režime v cele a o právach a povinnostiach osoby umiestnenej v cele, je umiestnené na nástenke na chodbe krajského riaditeľstva.

V súvislosti s informovaním o právach zadržaných osôb Výbor CPT vyzval ešte v roku 2018 slovenské orgány, aby zabezpečili, že všetky osoby, ktorých osobná sloboda bola z akéhokolvek dôvodu obmedzená políciou, budú v plnej miere informované o všetkých ich právach už od momentu obmedzenia osobnej slobody. Malo by sa to zabezpečiť prostredníctvom poskytnutia jasnej ústnej informácie pri zadržiavaní, doplnenej pri najbližšej možnej príležitosti (t. j. hneď po predvedení na policajné oddelenie) o písomné poučenie, v ktorom by

⁹ Správa pre vládu Slovenskej republiky o návšteve Slovenskej republiky, ktorú uskutočnil Európsky výbor na zabránenie mučeniu a neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu (CPT) v dňoch 19. až 28. marca 2018. Str. 20. Dostupné na: <https://rm.coe.int/168094fd72>

¹⁰ Ibidem.

mali byť priamo uvedené všetky práva zadržanej osoby, a ktoré si táto môže ponechať.¹¹

Zdôrazňujeme, že každá zaistená osoba by mala byť náležite informovaná o dôvodoch obmedzenia slobody a o všetkých právach z toho vyplývajúcich, ústne aj písomne. **Odoberanie poučení a dokumentov, súvisiacich so zaistením, osobám v čase ich umiestnenia v cele policajného zaistenia považujeme za neadekvátne.** O to viac, že práve v dobe ich umiestnenia v cele sa osoby obmedzené na slobode môžu v klude oboznámiť so svojimi právami a dôvodmi ich zaistenia bez toho, aby boli vystavené časovej tiesni. **Argument zabezpečenia bezpečnosti**, resp. možné riziko ublíženia na zdraví papierom **nemôžeme akceptovať** aj vzhľadom na skutočnosť, že **priestory ciel sú celý čas monitorované kamerovým systémom.**

ODOBERANIE OSOBNÝCH PREDMETOV

Zástupca riaditeľa informoval monitorovací tím NPM o praxi odoberania osobných predmetov pri predvedení osoby a počas doby jej zaistenia. Osobné veci osoby sú odoberané už vyšetrovateľom a pred umiestnením do CPZ sú odoberané ďalšie predmety, ktoré sú považované za potenciálne nebezpečné predmety. Medzi takéto predmety osobnej povahy je možné zaradiť napr. ostré predmety, ale aj šnúrky od topánok či dioptrické okuliare. Monitorovací tím NPM bol počas návštevy službukonajúcim policajtom informovaný, že okuliare sú osobám odoberané z dôvodu, že ide o ostrý predmet, ktorým by si mohli osoby umiestnené do cely ublížiť. Postup odoberania okuliarov bol potvrdený aj osobou umiestnenou na cele, s ktorou monitorovací tím NPM uskutočnil rozhovor.

V tejto súvislosti uvádzame, že v prípade odoberania osobných vecí vrátane zdravotníckych pomôcok, akými sú napríklad **dioptrické okuliare**, je potrebné **hľadať rovnováhu medzi zaistením bezpečnosti a ochranou ľudských práv.**¹² Plošné odoberanie zdravotníckych pomôcok, ako napríklad dioptrických okuliarov, neprimerane uprednostňuje bezpečnosť na úkor práv zaistených osôb. **Práve preto, okuliare ako zdravotnícka pomôcka by mali byť osobám pred umiestnením do cely odoberané len na základe individuálneho posúdenia,** ktoré by malo byť zaznamenané v príslušnej dokumentácii.

¹¹ Správa pre vládu Slovenskej republiky o návšteve Slovenskej republiky, ktorú uskutočnil Európsky výbor na zabránenie mučeniu a neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu (CPT) v dňoch 19. až 28. marca 2018. Str. 20. Dostupné na: <https://rm.coe.int/168094fd72>

¹² Kancelária verejného ochrancu práv. Súhrnná správa zo systematických návštev ciel policajného zaistenia a určených priestorov. Rok: 2023 – 2024. Str. 9. Dostupné na: <https://vop.gov.sk/wp-content/uploads/2024/09/Suhrnna-sprava-zo-systematickych-navstev-CPZ-a-urcenyh-priestorov-2023-2024.pdf>

03 PREHĽAD ODPORÚČANÍ

Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Nitre

do 3 mesiacov	• Inštalovať nástenné hodiny do cieľ policajného zaistenia alebo ich okolia tak, aby ich umiestnené osoby mohli vidieť.
do 6 mesiacov	• Zabezpečiť, aby vo všetkých celách bol rastrovaný celý priestor toalety alebo boli mimo zorného poľa kamerového systému. • Zabezpečiť dobudovanie provizórneho prístrešku na vychádzky, ktorý by umožnil osobám umiestneným do CPZ vychádzky aj počas nepriaznivého počasia.
priebežne	• Zabezpečiť vychádzky v otvorenom priestore na čerstvom vzduchu osobám, ktoré sú zadržané viac ako 24 hod. • Ponechávať písomné poučenia a dokumenty súvisiace so zadržaním osobám obmedzeným na slobode v čase ich umiestnenia v cele policajného zaistenia. • Zabezpečiť pravidelné vetranie cieľ príslušníkmi, ideálne umožniť zaisteným osobám prístup k oknu. • Zabezpečiť, aby bola osobám obmedzeným na slobode dlhšie ako šesť hodín pravidelne ponúkaná strava. • Odoberať zdravotnícke pomôcky len v prípadoch, kedy pre takýto postup existuje osobitný dôvod a uviesť túto skutočnosť do príslušnej dokumentácie.

